

BABYEN I CONTAINEREN

ÅSTED
N O R G E

Metoderapport SKUP

Innhold

1. Presentasjon	2
2. Innledning	2
3. Bakgrunn	2
4. Metode	3
4.1 Historiske skriftlige kilder	3
4.2 Formulering av hypotese	4
4.3 Tidsvitner	4
4.4 Innsyn i politidokumenter	5
4.5 Historiske fotografier	6
4.6 Hjelp fra seerne	7
4.7 Sjekke politidokumentene mot presseoppslagene	7
4.8 Gjennomgang av politidokumentene	8
4.9 Sjekke ut tips fra Strømøy	9
5. DNA og slektsgranskning	9
5.1 Lese politidokumentene med nye briller	11
5.2 Hypotesen endres	11
5.3 Kartlegging av slekt	12
5.4 Mulige feilkilder	12
5.5 Få profesjonell hjelp	13
5.6 Gjennombruddet	13
6. Etikk	15
6.1 Kontakten med biologisk mor	15
6.2 Sjekke DNA	17
6.3 Kontakten med Ingrid	17
Det første møtet	17
«Kontrakten» med Ingrid	18
Opp- og nedturer	18
Offentlig eksponering	19
7. Erfaringer	19
8. Presentasjon og publiseringsstrategi	19
9. Konsekvenser	20
10. Vedlegg	21

1. Presentasjon

Innsendere: Kristian Ervik og Jens Christian Nørve, journalister i Åsted Norge (Mastiff/TV 2)

Prosjekt: «Babyen i containeren»

Publisering: En serie på ni episoder publisert som en føljetong i TV 2-programmet Åsted Norge sendt høsten 2019, og som en artikkelserie i ni deler på TV2.no.

Kontaktperson: Kristian Ervik

Epost: Kristian.Ervik@mastiff.no

Telefon: 476 50 132

Organisering av arbeidet:

- Research og reportere: **Kristian Ervik og Jens Christian Nørve**
- Regi og tekst: **Kristian Ervik**
- Foto: **Espen Storsve, Martin Vadet og Breno Otranto**
- Klipp: **Breno Otranto og Martin Vadet**

Takk til: Asbjørn Olsen (redaksjonssjef Åsted Norge), Ida Kalheim (prosjektleder TV 2), David Widerberg Howden (Norsk slektshistorisk forening), John Christian Elden, Kristin Fagerheim Hammervik, Vilde Brandtzæg Clausen (TV 2). I tillegg en stor takk til Ingrid og alle andre som stilte opp i reportasjeserien og fortalte sin historie.

Forside: Forsidegrafikk Eli Gundersen. Foto: Privat/Ole C. H. Tobiassen (Dagbladet).

2. Innledning

«**Hvor kommer jeg fra?**» Dette spørsmålet har plaget 29 år gamle Ingrid helt siden hun i voksen alder fikk vite at hun som nyfødt ble funnet i en søppelcontainer i Oslo.

Ifølge [FNs Barnekonvensjon av 1989](#) har alle mennesker rett til å få vite om sitt biologiske opphav: «*Barnet skal registreres umiddelbart etter fødselen og skal fra fødselen ha rett til et navn, rett til å erverve et statsborgerskap, og, så langt det er mulig, rett til å kjenne sine foreldre og få omsorg fra dem.*»

Denne retten er også nedfelt i norsk lov. Adopterte har rett til å få vite sitt opphav når de fyller 18 år. Men for Ingrid var dette ikke mulig.

3. Bakgrunn

I februar 2019 fikk Åsted Norge en epost fra en kvinne. Hun fortalte at venninnen hennes hadde et sterkt ønske om å vite hvor hun stammet fra. Det eneste venninnen visste var at hun som nyfødt ble funnet forlatt i en søppelcontainer på Bjølsen i Oslo 11. august 1990. I posen lå også morkaken som hun fremdeles var koblet til gjennom navlestrengen, da hun ble kjørt til sykehuset i en politibil. Politifolkene som reddet henne, ga henne navnet Josefine. Det var også dette navnet pressen brukte på den lille jenta i de mange presseoppslagene om saken.

Josefine heter i dag Ingrid. Da hun som 19-åring fikk vite av sine adoptivforeldre at hun ble funnet i en container, forsøkte hun selv å finne ut hva som hadde skjedd. Adoptivforeldrene hadde ingen informasjon utover adopsjonsdokumentene og et gammelt avisoppslag. Hun

oppsøkte derfor barnehjemmet hvor hun tilbrakte de første månedene av livet, men heller ikke de hadde opplysninger om saken. Hun søkte også på internett, men fant bare en notis der saken var nevnt i en faktaboks. Ingrid hadde aldri blitt fulgt opp av politiet. En av grunnene til dette var at hennes identitet etter adopsjonen var skjermet for politiet, og at saken ble henlagt året etter at hun ble funnet. Saken, som ble etterforsket som «forsøk på drap» ble strafferettslig foreldet i 2005. Biologisk mor, -far, eller eventuelle medhjelpere, kan ikke straffes for forholdet i dag.

De siste ti årene er rettighetene til fornærmede og etterlatte i straffesaker blitt styrket. De har i dag rett til en egen kontaktperson i politiet under etterforskningen og rett til informasjon.

Ingrid ønsket at Åsted Norge skulle fortelle historien hennes i et håp om å få svar på tre spørsmål:

- *Hvem er mine foreldre?*
- *Hvem la meg i containeren?*
- *Hvorfor ble jeg lagt der?*

Disse spørsmålene resulterte i et omfattende undersøkende journalistisk prosjekt som ble presentert i Åsted Norge på TV 2, og som en artikkelserie på tv2.no, i føljetongen «Babyen i containeren». Ingrid fikk alle svarene hun trengte, og hennes biologiske mor fikk endelig hjelp til å takle et 29 år gammelt traume som hun ikke hadde snakket med noen om før Åsted Norge sporet henne opp.

Dette er første gang en kriminalsak i Norge har blitt løst ved hjelp av DNA og slektsforskning.

4. Metode

Vi startet arbeidet med «Babyen i containeren» i februar 2019. Innledningsvis satte vi opp en liste over hvilke kilder vi ønsket å få tilgang til:

- *All omtale i aviser, ukeblad, radio- og TV-innslag
- *Politiets dokumenter
- *Tids- og øyenvitner fra åstedet i Stavangergata 46 i Oslo
- *Kilder som kunne fortelle om politiets etterforskning i 1990

4.1 Historiske skriftlige kilder

Før vi kunne formulere den første hypotesen, som ble styrende for det videre graveprosjektet, samlet vi inn medieomtale av saken. Mediearkivet Retriever er bra, men har også vesentlige mangler på eldre artikler. Vi måtte derfor gjøre søk i Nasjonalbibliotekets database. Ved Nasjonalbiblioteket er alle norske avisutgaver avfotografert på mikrofilm, men ikke alt er digitalisert. I denne saken måtte vi lese Aftenpostens nedlagte Aften-utgave på mikrofilm. I tillegg gjorde vi søk i interne ukeblad-arkiver for å finne oppslag om saken.

Svært mange detaljer om saken ble publisert i forskjellige artikler, men da vi leste disse artiklene med et kildekritisk blikk, oppdaget vi at pressen publiserte flere ulike versjoner av

det som hadde skjedd. Vi måtte derfor jakte på primærkildene: Tidsvitner og politiets etterforskningsmateriale.

4.2 Formulering av hypotese

Etter å ha innhentet samtlige medieoppslag fra 1990, og mens vi jobbet videre med å få innsyn i politiets dokumenter, formulerte vi en arbeidshypotese. Containeren sto på baksiden av Stavangergata borettslag, uten innsyn fra gaten, men synlig fra grøntområdet Voldsløkka. Mye tydet på at den, eller de, som la fra seg barnet, måtte ha kjennskap til containeren. Barnet var i tillegg friskt og uten abstinenser, noe som indikerte at mor var fysisk frisk og rusfri.

Den første hypotesen ble nedfelt i et internt arbeidsdokument i mars 2019:

- **Desperat mor fra nærmiljøet, med psykiske problemer, kvitter seg med barnet. Moren til barnet har trolig fått hjelp av en annen person.**

Utgangspunktet vårt var å lage en såpass sterk journalistisk fortelling som ville føre til at de som visste noe om fødselen og containerdumpingen, ville kontakte Åsted Norge. Det er mulig å sende inn tips anonymt til redaksjonen, og tips fra seerne er en vesentlig del av programkonseptet. Vi antok i tillegg at det kunne ligge en alvorlig sykehistorie bak tragedien, og etikk ble derfor en sentral del både i researchfasen og under presentasjonen. Mer om dette i kapittel 6: «Etikk».

Vi formulerte også et hovedmål og et minimumsmål for graveprosjektet. Hovedmålet var å finne Ingrids biologiske foreldre og få svar på hvorfor hun ble kastet i en søppelcontainer. Delmålet var å gi Ingrid flest mulig svar på hva som skjedde da hun ble funnet i en plastpose i Stavangergata 46 på Bjølsen i Oslo.

4.3 Tidsvitner

Øyenvitner som var på stedet da barnet ble funnet, og tidsvitner som bodde i Stavangergata 46 og nærmiljøet, kunne gi viktig informasjon om hva som skjedde på Bjølsen i 1990. I tillegg er undersøkende journalistikk på TV helt avhengig av personer som kan bære en fortelling. Åsted Norge bruker ikke rekonstruksjoner i innslagene. Derfor var det avgjørende å ha tilgang til historisk bildemateriale og tidsvitner som kunne fortelle historien.

Å finne tidsvitner fra en bestemt adresse nesten 30 år tilbake i tid, kan by på utfordringer. I borettslaget Stavangergata 46 var det over 300 leiligheter i 1990. Ut ifra hva vi kan lese om adressen i gamle aviser, er det mye som tyder på at det var stort gjennomtrekk av beboere. Det var mange beboere med utfordringer. En reportasje i Aftenpostens utgave 7. juni i 1988 fortalte at «atmosfæren i hybelhuset var så dårlig at selv postbudet kviet seg noen ganger for å gå inn der».

I avisartiklene finnes det flere intervjuer med Birger Larsen, mannen som fant spedbarnet i containeren. Ved hjelp av Folkeregisteret, som journalister kan få tilgang til via den kommersielle tjenesten Infotorg.no, fant vi raskt ut at han var død. Han døde allerede året etter hendelsen.

Vi kontaktet OBOS som bekreftet at de hadde beboerlister fra den tiden, men saksbehandleren opplyste at dette er taushetsbelagt informasjon. Vi kontaktet Statens Kartverk, som har ansvaret for oversikten over eiere av bolig i Norge, med forespørsel om navn på leilighetseiere i blokken fra 1990. Vi fikk opplyst at borettslag som OBOS ikke fikk rapporteringsplikt til Statens Kartverk før i 2006. Vi prøvde derfor ut en alternativ metode. Vi gjorde søk i telefonkatalogen på hvem som bor i Stavangergata 46 i dag. Det hadde blitt altfor tidkrevende å kontakte alle, og vi gjorde derfor et utvalg. Vi satte opp to enkle søkeparametere: Personer som hadde norske etternavn og personer som hadde kun ett etternavn. Det var vår antakelse at det var mer vanlig med ett etternavn i 1990 enn i dag.

Denne metoden ga interessante treff. En av personene vi kom i kontakt med ga oss navnet på mannen som var vaktmester i blokka i 1990. Vaktmester Erling Melenius bodde og jobbet i Stavangergata 46 i 1990. Han ble en viktig karakter som kunne gjenfortelle historien til avdøde Birger Larsen og beskrive miljøet og beboerne i borettslaget i 1990. Melenius fortalte om rutineene i borettslaget og rutineene rundt søppelcontaineren hvor barnet ble funnet. Han bidro også med unike bilder og videoopptak som viste litt av livet i blokka på den tiden, som vi kunne bruke i reportasjene.

I avisene ble nå pensjonerte Laila Back titulert som etterforskningsleder i saken. Da vi kontaktet henne kunne hun ikke huske at hun var det. Back bekreftet at hun jobbet med etterforskningen, men at det var en annen kvinne, avdøde Solveig Slåtten, som var etterforskningsleder. Derfor ble det Back som fortalte om den taktiske etterforskningen av saken i 1990.

4.4 Innsyn i politidokumenter

Parallelt med jakten på tidsvitner og nyhetsartikler arbeidet vi med å få innsyn i politiets etterforskningsmateriale. En måte å få innsyn i politidokumenter er å sende en skriftlig innsynsbegjæring til det aktuelle politidistriktet. Vi har erfaring med at dette kan ta lang tid og at det i mange tilfeller er opp til den enkelte politijuristens skjønn å vurdere hva journalister skal få innsyn i.

Mange journalister har erfart at innsyn i politidokumenter blir avslått på grunn av at de inneholder taushetsbelagt informasjon, som for eksempel helseopplysninger. Vi valgte derfor en alternativ metode for å få raskere tilgang til dokumentene. Hovedpersonen Ingrid er part i saken og hadde derfor rett til innsyn i dokumentene. Derfor ba vi Ingrid om å ta kontakt med advokat for å tilrettelegge for en rask saksbehandling. Vi satte henne i kontakt med advokat John Christian Elden som er tilknyttet Åsted Norge som ekspertkommentator i programmet. Elden sendte en begjæring til Oslo politidistrikt om å få utlevert dokumentene vedrørende Ingrids sak, som juridisk sett etter straffeprosessloven skulle regnes som en «avsluttet straffesak».

Samtidig signerte Ingrid samtykkeerklæring til advokat Elden som medførte at vi som journalister kunne lese politidokumentene på vegne av henne. Det tok likevel flere måneder med gjentatte purringer før advokat Elden fikk tilsendt et kopisett av mappen på saken. Oslopolitets arkivavdeling hadde problemer med å lokalisere saksmappen av flere årsaker. Saken var ikke koblet til Ingrids navn. Den lå arkivert som en påbegynt straffesak

mot en kvinne som var mistenkt, men som raskt sjekket ut av saken i 1991. Dette var ikke kvinnen som vi senere identifiserte som Ingrids biologiske mor.

Siden vi hadde en fullmakt fra Ingrid kunne vi lese politidokumentene på Eldens kontor. Vi ble overrasket over alt som åpenbart manglet. Det eksisterte ingen bilder i hele saksmappen, selv om vi hadde sett bilder i nyhetsartikler av politietterforskere som fotograferte i og rundt containeren. Det eksisterte heller ingen avsluttende kriminalteknisk rapport med konklusjoner på de kriminaltekniske undersøkelsene i saken, eller en sluttrapport fra etterforskningslederen, slik rutinepleier å være. Det var kun en håndfull vitneavhør, og det fantes ingen oversikt over hvem det var tatt, og ikke tatt, fingeravtrykk av på åstedet.

Vi fant to begjæringer om undersøkelser av fingeravtrykk og blodspor fra åstedet. Fingeravtrykkene var sendt til Kripas' fingeravtrykksavdeling og blodet var sendt til daværende Rettsmedisinsk institutt. Det sto ingenting om resultatene av disse undersøkelsene i politiets dokumenter. Det fantes heller ikke såkalte 0-dokumenter i saksmappen, som rundspøringskjema, etterforskningsnotater, sluttrapporter eller oversikt over personer som var sjekket ut av saken.

4.5 Historiske fotografier

Mange journalister tar til takke med de historiske bildene de finner i databasen til NTB Scanpix. Men det finnes gull andre steder. Ved å søke opp aktuelle artikler i Retriever og på Nasjonalbiblioteket kunne vi se hvilke bilder som ble brukt i reportasjene og nyhetsartiklene. Disse søkene ga oss navn på fotografer, og oversikt over når bildene ble publisert. Med denne informasjonen kunne vi kontakte fotoarkivene hos NTB Scanpix, Arbark (Arbeiderbevegelsens arkiv) og Dagbladet for å spørre om de hadde tatt vare på negativene eller hadde flere papirkopier knyttet til saken. I 1990 brukte ikke pressefotografene digitale kameraer, og mange bilder er fortsatt ikke lagret digitalt for ettertiden. Pressefotografene brukte fortsatt 35 millimeter film da babyen i containeren ble funnet, og var de på et oppdrag, knipset de minst en eller flere filmer, ofte en kombinasjon mellom sorthvitt- og fargefilm. Store mengder med negativer og positiver er arkivert i konvolutter i norske avishus og arkiver, merket med publiseringsdato. Disse bildene er tilgjengelig dersom man blir enige med fotografen om bruk, honorar og kreditering. Samtidig bidrar man til at viktige historiske bilder blir bevart digitalt for ettertiden. Vi fant svært verdifullt billedmateriale på denne måten.

Vi har også gjort et omfattende arbeid opp mot Nasjonalbiblioteket og NRK i et forsøk på å finne levende bilder eller radioinnslag fra hendelsen. Dagsrevyens sendinger fra 1990 ligger digitalt tilgjengelig, men saken vi lette etter ble aldri nevnt i fjernsynssendingene. Vi begynte derfor å lete etter radioinnslag. Det var først i 1991, altså fra året etter at Ingrid ble funnet i containeren, at NRK begynte med systematiserte dokumentasjonsopptak i god kvalitet av sine sendinger. Dette fikk vi opplyst fra Nasjonalbibliotekets kringkastingsavdeling. Arkivmateriale før den tid er mer eller mindre tilfeldig utvalgt av NRK og ligger lagret hos Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana. Kringkastingsavdelingen ved Nasjonalbiblioteket fant, ved hjelp av NRKs research-senter på Marienlyst, et manus fra et radioinnslag om saken. Deretter fikk vi Nasjonalbibliotekets fjellmagasin i Mo i Rana til å lytte gjennom lydopptak av dagsnyttssendinger fra de aktuelle datoene – uten å finne noe. Trolig ble det laget et manus til et radioinnslag som aldri ble sendt, eventuelt at det kun ble sendt i NRKs lokalsending i

Oslo. Kriminaljournalistikk var tidligere ikke prioritert like høyt i NRK som det er i dag. Lokalradioer og lokal-TV hadde få, eller ingen arkiveringsrutiner eller avleveringer til statlige arkiv, skulle det vise seg, og TV 2 eksisterte som kjent ikke i 1990.

4.6 Hjelp fra seerne

«Hovedmetoden» vår var, som nevnt innledningsvis, at vi regnet med at en av foreldrene, eller noen som visste noe, ville ta kontakt når de hørte Ingrids historie på TV. Med over 600.000 seere hver uke når vi bredt ut. I flere gamle uoppklarte saker har Åsted Norge erfart at personer som av en eller annen grunn ikke har snakket med politiet tidligere, tar kontakt med oss når de ser det på TV. I tillegg når historiene fra Åsted Norge bredt ut via TV2.no og ikke minst vår egen Facebook-gruppe med 200.000 følgere.

Erfaringsmessig kommer det flest tips i saker med sterk følelsesmessig appell. Det var derfor helt sentralt for oss at Ingrid selv ville stå frem og fortelle om sitt behov for å finne sitt biologiske opphav. Vi vurderte det dithen at mor eller fars samvittighet kunne bli aktivert når de hørte Ingrid fortelle sin historie på TV. Metoden vi brukte for å få henne til å «stå frem» heter tillit, og den brukte vi de første ukene på å bygge opp. Flere seere ringte og skrev til oss gjennom høsten med tips om hvem foreldrene til Ingrid kunne være. Disse tipsene var i stor grad basert på rykter eller løse antakelser. Mange av tipsene var også så vage at de var umulig å sjekke ut, og kunne være basert på at Ingrid lignet på en person tipserne kjente. Vi mottok, noe overraskende, ingen tips fra seerne som kunne bidra til å løse saken.

4.7 Sjekke politidokumentene mot presseoppslagene

Systematisk sammenlignet vi opplysninger fra aviser og ukeblad, med opplysningene i politidokumentene. Vi oppdaget blant annet at avisene opererte med en annen kroppstemperatur på babyen da den ankom sykehuset enn det som stod i politidokumentene. Også funntidspunktet var unøyaktig gjengitt i avisartiklene. Detaljene var viktig for å kunne lage en korrekt tidslinje på hendelsen, og for å sjekke eventuelle nye opplysninger fra seerne. På den andre siden fant vi verdifulle opplysninger i avisartiklene

Figur 1: Faksimile av VGs reportasje om saken publisert i september 1990.

som ikke sto i politidokumentene. I en VG-artikkel fra 23. september 1990 (se faksimile) er et saksnummer fra Rettsmedisinsk institutt om et blodspor i saken gjengitt. Noe slikt nummer fant vi ikke i politidokumentene. Et blodspor fra åstedet ville vært svært verdifullt, da vi kunne ha sjekket blod fra 1990 opp mot Ingrids, med helt ny teknologi. Ved hjelp av opplysningen vi fant i VG, kunne Seksjon for rettsgenetikk (tidligere Rettsmedisinsk institutt) spore opp en loggbok i fjernarkivet, og melde tilbake til oss at biologiske spor fra åstedet mest sannsynlig var destruert.

I samme avisartikkel i VG i sto det også at 49 kvinner var sjekket ut av saken. Ikke en eneste av disse var navngitt i politiets dokumenter. Heller ingen av de mulige fedrene som hadde

blitt sjekket ut, var navngitt her. I tillegg publiserte flere aviser politiets fantomtegninger av to mulige gjerningspersoner/vitner, men verken tegningene eller opplysninger om disse fantes i politidokumentene.

Etter å ha sammenlignet medieoppslag mot politidokumentene forsto vi at det hadde eksistert flere dokumenter enn de advokat Elden fikk oversendt fra politiet i Oslo. Vi fortsatte jakten på flere politidokumenter, men konklusjonen, etter å ha snakket med politikilder som jobbet i Oslopolitiet på 1990-tallet, var at arkivavdelingen ofte plukket ut og destruerte bilder og dokumenter for å spare plass i arkivhyllene. Etter gjentatte purringer fra advokat Elden kom svaret fra oslopolitiet om at de ikke kunne finne flere dokumenter tilknyttet saken. Vi måtte derfor anta at mye av etterforskningsmaterialet var tapt.

4.8 Gjennomgang av politidokumentene

I politiets dokumenter fant vi en oversikt over hvem av beboerne i Stavangergata 46 som var avhørt. Det var kun var et lite utvalg av beboerne som ble kontaktet og avhørt om saken i den innledende etterforskningen. Vi forsøkte å spore opp de som var avhørt, men det viste seg at de fleste var døde.

Ett av vitnene som var avhørt av politiet i 1990, var ifølge dokumentene den første som hørte lyder fra containeren. I dag husket han ikke noe av dette. Dette viser godt hvor vanskelig det kan være å jobbe med eldre uoppklarte saker dersom man er avhengig av kun muntlige kilder.

I et annet dokument kom det frem at politiet fant blodspor i gangen ved en av leilighetene i Stavangergata 46. I tillegg ble det funnet oppkast i en pose på fellestolettet. I forbindelse med dette ble to unge kvinner avhørt. Kvinnene opplyste at de ikke visste noe om saken. Dette avhøret var noe lengre enn de andre avhørene, men vi slo vi oss til ro med at politiet hadde sjekket kvinnene grundig ut av saken.

I bunken av etterforskningsdokumenter fant vi også et tips som ble lagt inn i saken så sent som i 2008, 17 år etter at etterforskningen var avsluttet. Tipset kom fra Tore Strømøy kjent fra NRK-programmet «Tore på Sporet». Politiet gjorde ikke noen grundige undersøkelser av tipset. I 2006 hadde Tore Strømøy blitt kontaktet av en mann i Oslo som mente at han var faren til babyen som ble funnet i containeren. Strømøy snakket med mannen flere ganger, og sjekket opplysningene han kom med. Blant opplysningene var også navnet på kvinnen mannen mente var moren til barnet. Historien hans stemte godt med opplysninger som kom frem i avisartikler fra 1990. Strømøy kjente ikke identiteten til Ingrid og det var derfor ikke mulig for ham å sjekke historien helt ut. Han oversendte derfor dette tipset til politiet i Oslo.

I 2008 snakket en politietterforsker med mannen som hevdet han var faren. Det ble avtalt at de skulle snakkes sammen senere. Men da tipset ble fulgt opp to år senere, var mannen død. Etterforskeren som var den siste som var inne i saken skrev et notat om at mannen døde i 2009, og at det ikke var noe mer å gjøre med dette tipset.

4.9 Sjekke ut tips fra Strømøy

For oss fremstod tipset til Tore Strømøy som svært interessant, mest fordi politiet ikke hadde sjekket mannen ut av saken. Tipset var detaljert, og mannen hadde en troverdig forklaring på hva som kunne ha skjedd og identiteten til kvinnen han hevdet hadde født barnet. I Folkeregisteret fant vi ut at mannen i en periode hadde hatt bostedsadresse i Stavangergata 46. Her bodde han hos sin bror, som eide leiligheten.

Vi kontaktet søsteren til de to brødrene. Hun fortalte oss at de var eneggede tvillinger. Dette var helt ny informasjon for oss, og en verdifull opplysning med tanke på en mulig DNA-prøve for å finne ut om de var i slekt med Ingrid. Mannen som hevdet han kunne være faren, hadde en historikk med psykisk sykdom. Søsteren fortalte at broren hennes var overbevist om at han var faren til barnet i containeren, og hadde fortalt den samme historien siden 1990-tallet. Selv om mannen var psykisk syk, gjorde det ham ikke mindre troverdig så lenge opplysningene han kom med kunne verifiseres. Vi ønsket å få sjekket ut om han virkelig kunne være faren. Dette ønsket også broren og søsteren til mannen.

Eneggede tvillinger har tilnærmet identisk DNA. Vi dro hjem til mannens søster og fikk DNA-prøve fra både henne og avdøde eneggede tvillingbror. DNA-prøvene ble sjekket mot Ingrids DNA hos *Seksjon for rettsgenetikk – slektskap og identitet* ved Oslo universitetssykehus. De utfører slike slektskapsanalyser både for privatpersoner og for politiet. Svaret kom i løpet av noen dager og utelukket at mannen, som hevdet han var Ingrids far, kunne være det. Både for Ingrid, og for den avdøde mannens familie var det viktig å få en bekreftelse på at denne historien ikke stemte. Ut ifra opplysningene vi hadde om kvinnen som var opplyst å være mor til barnet, vurderte vi slik at det ikke var hensiktsmessig å ta kontakt med henne.

5. DNA og slektsgranskning

Da Ingrid ikke fikk DNA-treff med mannen som hadde kontaktet Tore Strømøy, foreslo vi for henne å kombinere DNA-testing med slektsforskning.

De senere årene har flere slektsdatabaser på internett åpnet opp for at privatpersoner kan sende inn DNA-prøver for å få vite mer om sitt biologiske opphav. De to mest populære selskapene i Skandinavia er MyHeritage og FamilyTreeDNA. Disse har mange brukere i Norden og gir dermed de beste mulighetene for DNA-treff. Disse to selskapene reklamerer med strenge personvernvilkår. De skriver på sine nettsider at de ikke deler informasjon med tredjepart, og brukere kan når som helst slette all informasjon som er lagt inn i databasene. Vi gikk nøye gjennom de oppgitte brukervilkårene til tjenestene. Dette var avgjørende for at vi kunne anbefale Ingrid å gjøre dette.

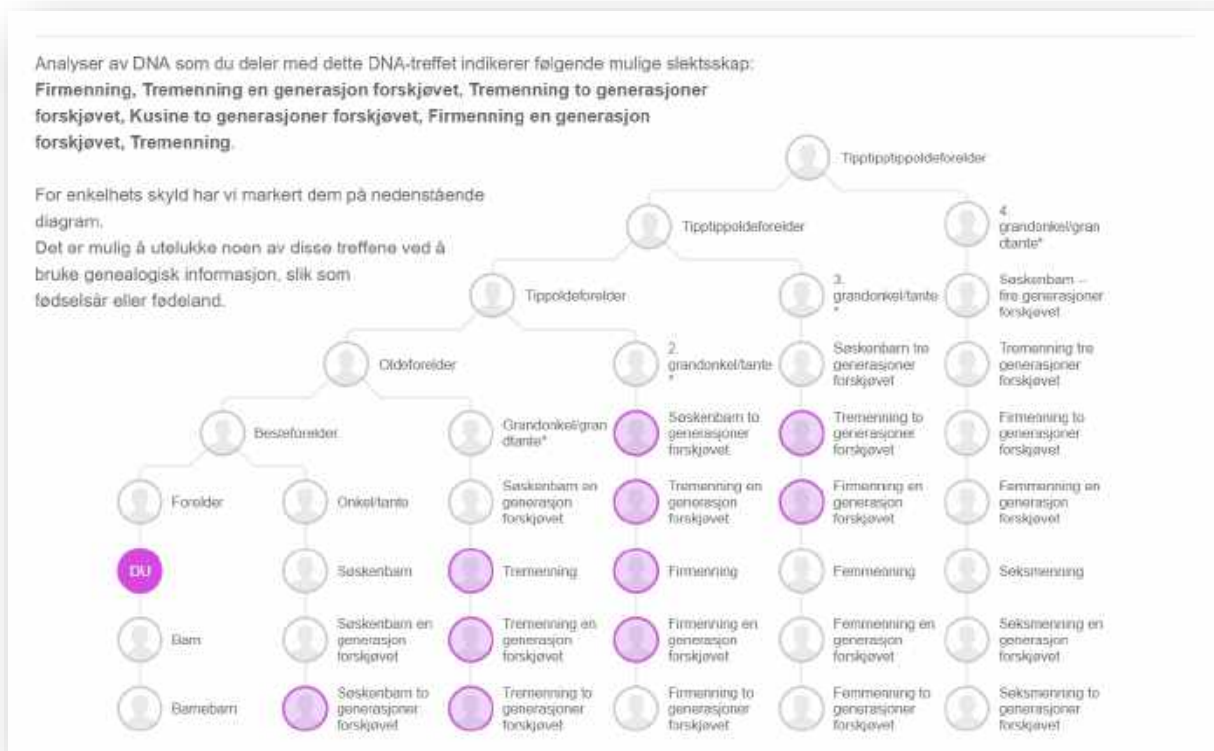
Vi fikk et skriftlig samtykke fra Ingrid til å opprette en profil i hennes navn hos MyHeritage. Vi brukte et pseudonym på Ingrid for å verne om hennes identitet, siden hennes profil ville bli delvis synlig for dem hun eventuelt ville få DNA-treff med. Ingrid tok DNA-test med en vattpinne fra MyHeritage, som ble sendt tilbake for analyse slik at man kunne produsere en DNA-profil.

MyHeritage og FamilyTreeDNA sammenlikner Ingrids DNA med andre personer som har sendt inn sine DNA-prøver. Analysen vil kunne finne delte genetiske sekvenser som er arvet fra samme felles stamfar. Jo høyere prosentandel DNA man har til felles med en annen person, jo nærmere er slektskapet.

Det gikk sju uker før vi fikk resultatene fra MyHeritage og vi visste naturlig nok ikke hva som ventet oss. Dersom nære slektninger av Ingrid (biologiske foreldre eller søsken) hadde tatt samme DNA-test, kunne det 29 år gamle mysteriet nå være løst. Men ingen nære slektninger var registrert i databasen. Ingrid fikk 5287 treff med fjerne slektninger og dette tallet økte utover høsten ettersom flere sendte inn DNA-prøver til selskapets database. Hun fikk fem treff i det MyHeritage omtaler som «storfamilie».

Vi fikk opplyst at treffene kunne være «søskenbarn to generasjoner forskjøvet til firmenning en generasjon forskjøvet.» Dette er terminologien som MyHeritage har direkte oversatt fra engelsk. På norsk kan vi si at DNA-treffene kan være søskenbarn eller tremenninger av foreldrene. Testen kan med andre ord ikke fastslå eksakt hvilket slektskap Ingrid har med treffene. Den gir bare et estimat på mulige slektskap. Det betyr at vi heller ikke visste om treffene var på mor- eller farsiden av slekten.

Det øverste treffet i listen var en kvinne i alderen 70-79 år som er i den såkalte «storfamilien». Kvinnen var bosatt i USA. Det var denne kvinnen Ingrid delte mest DNA med. MyHeritage har generert en illustrasjon (bildet under) for å vise hvordan Ingrid kan være i slekt med kvinnen.

Figur 2: Dette skjermbildet fra My Heritage viser Ingrids antatte slektskap med personene hun deler DNA med. Et slikt utgangspunkt gir bare en indikasjon på slektskap, og kan ikke si noe om det er på mor- eller farsiden.

Her er «Du» Ingrid og de andre lille sirklene viser mulige slektskap med den amerikanske kvinnen. Hun kan altså være en av de lille sirklene, men vi visste ikke hvilken. Fellesnevneren er at Ingrid og denne kvinnen har samme tipptippoldeforelder – og de har man 16 stykker av. Den amerikanske kvinnen kunne dermed være en så fjern slektning som barn av en firmenning av Ingrid.

Vi eksporterte Ingrids DNA fra MyHeritage til FamilyTreeDNA for å få flere treff. Til slutt satt vi igjen med 8000 DNA-treff. I motsetning til mange andre som bruker disse slektsdatabasene hadde Ingrid ingen kunnskap om sin biologiske slekt. Hennes slektstre var helt tomt. For å finne hennes opphav, måtte vi først kartlegge slektstrærne til personene hun delte mest DNA med. Vi tegnet derfor ut slektstrær tilbake til tipptippoldeforeldre på de to øverste treffene. Vårt mål på dette stadiet ble derfor å finne ut hvilken av stamfedrene disse personene hadde til felles. Vi visste derfor at hvis vi fant den amerikanske kvinnens tipptippoldeforelder, ville vi også ha navnet på Ingrids tipptippoldeforelder. Da ville vi ha et godt utgangspunkt for å finne riktig slektsgren som igjen kunne føre oss til informasjon om Ingrids biologiske foreldre. Ingen av oss har drevet med slektsforskning tidligere, så vi måtte lese oss opp på slektsforskning og DNA for å komme videre. På Arkivverkets sider om slektsforskning fant vi gode råd om hvordan vi kunne gå frem (<https://www.arkivverket.no/slektsgranskning>).

5.1 Lese politidokumentene med nye briller

Etter at vi fikk resultatet av DNA-treffene, gikk vi også gjennom de mer perifere slekts-treffene Ingrid hadde fått i MyHeritage. Vi så at flere personer Ingrid hadde treff med, kom fra samme sted i Norge. Det var spesielt ett bestemt område som gikk igjen. Siden vi hadde lest politidokumentene, dro vi kjensel på stedsnavnet. Under rundspørringen blant beboerne i Stavangergata 46 i 1990 avhørte politiet to kvinner i forbindelse med oppkast funnet på et toalett, og blod i gangen. Kvinnene var på helgebeseøk i Oslo og bodde i Stavangergata 46 under oppholdet. I politidokumentet sto også bostedsadressen til kvinnene. De kom fra samme geografiske område som flere av personene Ingrid fikk treff med i MyHeritage. Dette kunne selvsagt være et tilfeldig sammentreff, men de oppholdt seg i en leilighet hvor det ble funnet blod på utsiden av døren. I tillegg forklarte en av kvinnene i avhøret med politiet at hun hadde følt seg dårlig kvelden i forveien og bekreftet også at hun hadde kastet opp. Hun forklarte også at hun hadde vært alene i leiligheten i løpet av natten.

5.2 Hypotesen endres

Vi søkte opp kvinnene på Facebook ut ifra navnet og bostedet oppgitt i avhørene. Den ene kvinnen, som vi fant bilder av på Facebook, hadde flere likhetstrekk med Ingrid. Vi gjorde søk for å finne ut om kvinnen, eller andre i hennes familie, hadde lagt ut informasjon om slekt på nettet, men vi fant ikke noe. Med hjelp av kilder med tilgang til Folkeregisteret hentet vi ut opplysninger om den nærmeste slekten til kvinnen.

Deretter formulerte vi en ny hypotese: **«NN er Ingrids biologiske mor»**

Vi tok ikke kontakt med kvinnen på dette tidlige stadiet, men gikk i gang med ny slektsgranskning. Kunne vi finne slektskap mellom NN og de nærmeste DNA-treffene til Ingrid?

5.3 Kartlegging av slekt

Vi tegnet ut en rekke nye slektstrær, og visste at vi måtte finne forfedrene fem til seks generasjoner tilbake for å kunne avdekke eventuelle forbindelser. Vi måtte kartlegge forfedrenes fulle navn, fødselsdato og dødsdato. Metoden vår ble da å kartlegge treffenes slekt, i noen tilfeller, tilbake til 1700-tallet – for videre å jobbe oss nedover igjen mot nåtiden for å finne riktig familiegren.

Arbeidet med å tegne ut slektstrærne viste seg å bli et omfattende arbeid (se bilde side 14). Vi valgte å tegne de ut på papir og slo dem opp på en vegg i redaksjonslokalet for at vi lettere kunne finne forbindelsene som vi søkte etter. Informasjon om en og to generasjoner tilbake var lett tilgjengelig informasjon. Her brukte vi kilder med tilgang til Folkeregisteret og kilder som Facebook og MyHeritage.

En viktig kilde til informasjon var kirkebøkene som Arkiverket har digitalisert, og som ligger tilgjengelig for alle på media.digitalarkivet.no. Her kan du finne informasjon om døpte, konfirmerte og gravlagte frem til rundt 1930-tallet. All informasjon etter 1930-tallet er sperret på grunn av personvern.

Folketellingene fra 1801 til 1910 som også ligger digitalisert på Arkiverkets hjemmesider gir også mye nyttig informasjon. Vi benyttet oss av Nasjonalbibliotekets nettsider bokhylla.no, hvor mange bygdebøker er digitalisert. Her kan du finne ut hvem som eide gårder og hvem som bodde der gjennom generasjoner. Et annet nyttig verktøy for oss ble den søkbare [gravminne-databasen til Slekt- og Data](#) som er Norges største frivillige organisasjon for alle som er interessert i slektshistorie. Her fant vi oversikt over gravlagte på ulike gravsteder i hele landet. De frivillige i organisasjonen har fotografert mange av landets gravstøtter og lagt dem inn i åpne databaser. Her fant vi informasjon om slektninger i perioden etter år 1900, hvor tilgangen til kirkebøker og folketellinger er begrenset.

Gjennom flere uker høsten 2019 brukte vi store deler av arbeidstiden på slektsgranskning. For hver person vi kartla måtte vi finne fra 32 til 64 forfedre, helt tilbake til 1750-tallet. Drivkraften vår for dette omfattende arbeidet var at vi var overbevist om at svaret lå i slektsgranskningen.

5.4 Mulige feilkilder

Det er mange potensielle feilkilder i slektsforskning. Du må forsikre deg om at alle navn blir nedskrevet korrekt. En eneste feiloppføring kan potensielt ødelegge arbeidet. Vi fikk utfordringer med å tyde den sirlige håndskriften i enkelte av kirkebøkene som var digitalisert. Her måtte vi dobbeltsjekke navn opp mot folketellinger og bygdebøker. Vi oppdaget også at samme person hadde flere navn. I folketellingene, som baserte seg på nedtegnelsen til offentlige tjenestemenn som reiste fra gård til gård, fant vi kallenavn og mellomnavn skrevet ned som fornavn. Vi fant også feilstavede navn, som gjorde at vi noen ganger ikke kom videre før feilen ble oppdaget. På slektsnettsteder som Geni.com og MyHeritage.com kan man også søke på konkrete navn. Etter hvert som vi kartla forfedrene til de ulike treffene Ingrid hadde, fikk vi hjelp av slektstrær andre hadde publisert. Men her fant vi også flere feiloppføringer. Det viste seg raskt at flere i samme bygd kunne ha samme navn eller navn som lignet på hverandre. Derfor ble det viktig for oss å dobbeltsjekke alle navnene blant annet opp mot fødsels- og dødsdato.

Vi klarte å kartlegge forfedrene til kvinnen vi mistenkte kunne være moren til Ingrid, og tre av personene Ingrid fikk DNA-treff med i slektsdatabasene MyHeritage og FamilyTreeDNA. Vi kartla forfedrene fem generasjoner tilbake, men vi slet med å finne en forbindelse mellom noen av dem. Vi hentet derfor inn hjelp fra en ekstern ekspert på slektsforskning.

5.5 Få profesjonell hjelp

Flere i slektsforskermiljøet anbefalte oss å snakke med David Widerberg Howden. Han er ekspert på DNA i slektsforskning og er styremedlem i Norsk Slektshistorisk Forening. Han fikk tilgang på informasjonen vi hadde samlet inn gjennom flere uker og det ga ham et godt utgangspunkt for å hjelpe oss videre. Han fikk også tilgang til MyHeritage og FamilyTreeDNA og alle de 8000 treffene Ingrid hadde fått med fjerne slektninger. I vårt første møte fortalte vi ikke om alle treffene som førte oss til et sted i Nord-Norge eller om kvinnen vi mistenkte var Ingrids biologiske mor. Vi ønsket ikke å påvirke Howden i oppstarten av den jobben han skulle gjøre. Vi ønsket å se om han kunne komme frem til samme person som vi mistenkte kunne være Ingrids mor.

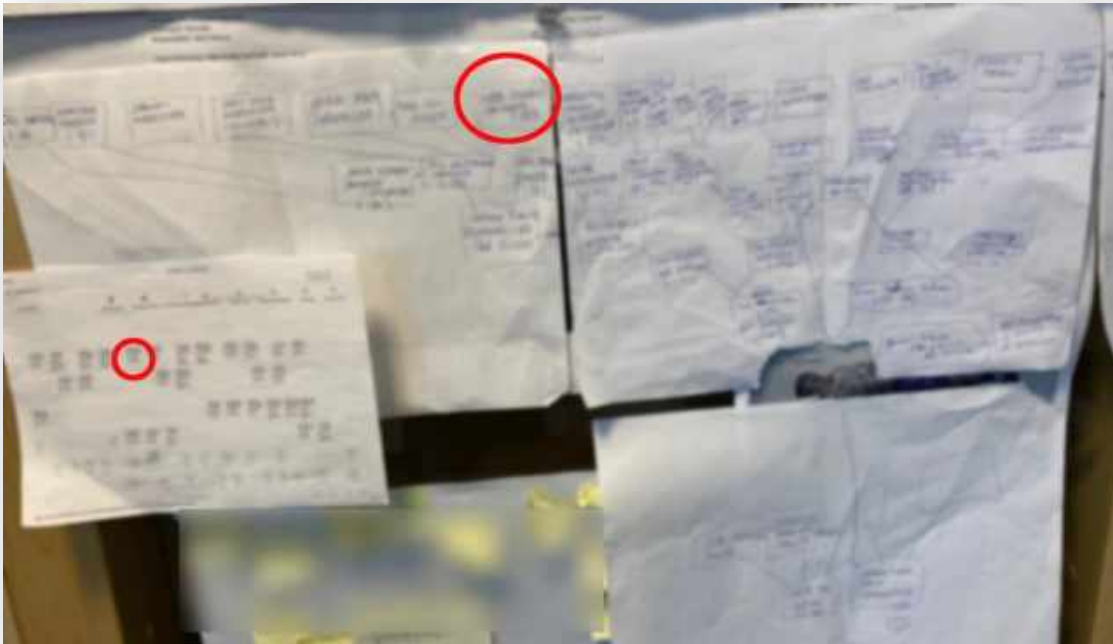
David valgte først å fokusere på 40 personer som Ingrid hadde DNA-treff med og fant raskt ut at treffene pekte mot to områder i Norge, en bygd i Nord-Norge og et område på Østlandet. Slektsforskeren fikk tidlig identifisert ett treff som måtte være fra morssiden og ett fra farssiden. Han brukte kromosomleseren som er et verktøy hos MyHeritage. Ved å sammenlikne DNA-segmenter som Ingrid delte med treffene, fikk han mer informasjon om hvordan de ulike treffene var beslektet. Videre brukte han en funksjon i My Heritage som heter «Autocluster», som organiserer DNA-treffene i grupper som mest sannsynlig har felles forfedre. David brukte også verktøyet «DNA-painter», hvor han kartla sine funn og som regnet ut hvor stor sannsynlighet det var for at funnene stemte.

Parallelt med slektsforskerens arbeid jobbet vi videre med vår slektsgranskning. Vi visste at svaret lå i de mange tusen DNA-treffene. Vi måtte bare finne den ene linken mellom alle treffene til Ingrid og kvinnen vi mistenkte kunne være moren. Vi hadde slektstreet til den antatte moren, kartlagt tilbake til hennes tipptippoldeforeldre, foran oss. Vi intensiverte nå arbeidet med å søke i slektstrær til personer som Ingrid matchet med. Opplysningene vi brukte lå offentlig tilgjengelig på MyHeritage og FamilyTreeDNA.

5.6 Gjennombruddet

I et slektstre som en privatperson hadde lagt ut på nettsidene til slekstdatabasen FamilyTreeDNA fant vi plutselig linken. NN (mann) født 1817 på et sted i Nord-Norge viste seg å være tipptippoldefar både til kvinnen vi mistenkte og ei kvinne (født 1945), som Ingrid hadde fått DNA-treff med. Dette var den første bekreftelsen på at vår hypotese stemte. Vi hadde endelig funnet en link mellom Ingrid og kvinnen som var på besøk i Stavangergata 46 i

august 1990. Men vi trengte flere bekreftelser for å være på den sikre siden.

Figur 3: Vi tegnet ut flere slektstrær på personer Ingrid hadde DNA-treff med og slo de opp på veggen i redaksjonen. Navnene som er merket med rødt viste koblingen (felles tiptippoldefar) mellom Ingrid og den antatte moren. Bildet er sladdet av hensyn til NN.

Etter at David hadde jobbet i cirka en uke med DNA-treffene hos MyHeritage og FamilyTreeDNA, valgte vi å presentere vår nye hypotese for ham og vårt omfattende arbeid med å kartlegge NNs slektstre. Vi ga ham navnet og informasjonen vi hadde om slekta til kvinnen vi mistenkte kunne være Ingrids biologiske mor. Han fikk også vite om linken vi hadde funnet mellom ett av treffene og den antatte moren.

David gikk dermed i gang med å sjekke ut vår hypotese om mulig mor ved å finne flere koblinger mellom hennes slektstre og treffene Ingrid fikk på MyHeritage og FamilyTreeDNA. Etter hvert som David tegnet ut slektstrærne fant han stadig flere koblinger. Han fant ut at kvinnen vi mistenkte kunne være Ingrids biologiske mor, var i slekt med flere av personene Ingrid hadde fått treff med. Totalt tegnet David ut hele 80 slektstrær minst fem generasjoner tilbake.

Ved hjelp av utregninger, blant annet med hjelp av «DNA-painter», konkluderte han med at det var rundt 70 prosent sannsynlighet for at dette var riktig person.

3. Kunne det være at hun hadde fortrenget alt, og rett og slett ikke husket det?
4. Hva slags psykisk reaksjon ville hun eventuelt kunne få?

Det ble tidlig avklart at vi ikke alene kunne konfrontere henne med opplysningene. Vi ble enige om at hun måtte få tilbud om oppfølging og hjelp. Det måtte tilrettelegges for at kvinnen ble tatt vare på av helsepersonell samtidig som hun fikk informasjon.

Via advokat John Christian Elden kom vi i kontakt med advokat Kristin Fagerheim Hammervik, som har lang erfaring som bistandsadvokat. Hammervik brukte litt betenkningstid for å avgjøre om dette var et oppdrag hun kunne ta på seg som advokat eller om dette kom i konflikt med advokatetiske regler. Det spesielle med dette oppdraget var at hun ble engasjert av oss for å ivareta en person som vi trolig hadde avslørt. Etter kort tid takket hun ja til oppdraget og gikk i gang med å forberede et hjelpeapparat som kunne være i beredskap for kvinnen.

Hammervik har et stort nettverk og hentet inn en krisepsykiater som skulle bistå henne i det vanskelige oppdraget. I slutten av oktober fikk advokaten i stand et møte med kvinnen. Hammervik inviterte kvinnen til et møte på sitt kontor. Kvinnen hadde fått beskjed om at Hammervik trengte å snakke med henne om en sak hun jobbet med. På nabokontoret satt krisepsykiateren i beredskap. Hammervik startet samtalen med kvinnen ved å fortelle at hun hadde blitt kontaktet av en advokat i Oslo som representerte en 29 år gammel kvinne som ønsket å finne ut av sitt biologiske opphav, og at sporene pekte mot henne. Kvinnen fortalte umiddelbart at hun var til stede i Stavangergata 46 da babyen i containeren ble funnet 11. august 1990. Hun innrømmet at det var hun som fødte Ingrid. Hun fortalte om fødselen og bakgrunnen for graviditeten. Hun hadde ingen minner om at hun la barnet i containeren, men så ikke noen annen mulighet for at det var hun som hadde gjort det. Dette var første gang hun fortalte om det til noen. Hun hadde båret alene på denne hemmeligheten i 29 år.

Advokaten hadde på forhånd fått et notat som inneholdt detaljerte spørsmål fra oss for å kontrollere historien opp mot politiets dokumenter i saken. Ingrids biologiske mor løste også advokat Hammervik fra taushetsplikten slik at vi fikk vite hva hun hadde forklart. Under møtet på advokatens kontor snakket hun også med krisepsykiateren. De ble enige om at kvinnens fastlege skulle kontaktes slik at det ble lagt et grunnlag for et behandlingsløp for traumene kvinnen hadde knyttet til fødselen i 1990 og bakgrunnen for den uønskede graviditeten ni måneder tidligere.

Advokat Hammervik ble også den som fortalte historien til kvinnens nærmeste familie. På dette tidspunktet klarte ikke kvinnen å fortelle dette selv til familien. Det ble forståelig nok et enormt sjokk for familien. I uke etter uke hadde de vært blant TV-seerne som hadde fulgt med på jakten på kvinnen som fødte Ingrid og la henne i containeren. Nå satt de i en situasjon hvor det faktisk var deres kone, datter og mor som Åsted Norge etterlyste. Til tross for likheten i utseende, hadde ikke tanken slått noen i familien.

Livet for familien ble snudd på hodet i løpet av en ettermiddag. To personer hadde fått en søster, og moren til kvinnen hadde fått et «nytt» biologisk barnebarn. Ingrids biologiske mor var tydelig på at hun ønsket at hennes historie skulle fortelles i Åsted Norge. For vår del var

det viktig at vi visste at kvinnen og hennes familie nå ble ivaretatt når vi fortsatte publiseringsløpet. Det er god presseskikk å ta hensyn til hvordan denne saken kan påvirke de som blir berørt (se: [VVP 4.6](#)). Derfor ga vi den biologiske moren fortløpende informasjon, via advokaten, om hva som skulle publiseres de kommende ukene. På dette tidspunktet var det fortsatt to uker til vi skulle publisere morens historie. Hun gav også klart uttrykk for at det var advokat Hammervik som skulle fortelle historien hennes. Advokat Hammervik støttet kvinnen i hennes beslutning, og det respekterte vi.

6.2 Sjekke DNA

I forkant av at kvinnen skulle møte hos advokat Hammervik første gang, bestilte vi et DNA-prøvesett fra *Seksjon for rettsgenetikk – slektskap og identitet* ved Oslo universitetssykehus (OUS) som vi videresendte til advokatens kontor.

DNA-prøven ble sendt til analyse ved OUS allerede neste morgen, og i løpet av noen timer hadde vi resultatet klart. Resultatet viste at det var 99,99 prosent sjanse for at denne kvinnen var Ingrids biologiske mor. Vi hadde nå et juridisk gyldig dokument som fastslo at vi hadde funnet riktig person og at saken var løst.

6.3 Kontakten med Ingrid

Figur 5: Bildet over viser det første tipset vi mottok om denne historien.

Det første møtet

Vi møtte Ingrid første gang i redaksjonslokalet til Åsted Norge i februar 2019, kort tid etter at vi mottok eposten med tipset. Ingrid fortalte at hun ønsket at historien hennes skulle fortelles slik at hun kunne få svar. På dette tidspunktet ønsket Ingrid å være anonym så langt det var mulig. Hennes motivasjon var å komme til bunns i de ubesvarte spørsmålene. Hvem er hun, og hvorfor ble hun lagt i containeren.

For å kunne fortelle denne historien var vi avhengig av at Ingrid viste ansiktet, men vi var åpne for at hun kunne bruke et annet navn. Grunnen til sistnevnte vurdering var at en slik eksponering på riksdekkende TV og ikke minst på nett og sosiale medier også kan ha negative sider.

Etter litt betenkningstid og samtaler med sin egen familie, valgte Ingrid å stå frem med ansikt og eget navn, men ikke etternavn.

«Kontrakten» med Ingrid

Da vi gikk i gang med prosjektet la vi en del retningslinjer for oss selv og kontakten med Ingrid. Ingrid ga oss tillatelse til å filme og følge henne i opp- og nedturer som vi ante ville komme i løpet av dette prosjektet.

Et vesentlig element i gravesakene i Åsted Norge er å vise frem de journalistiske metodene og arbeidet underveis, enten det fører frem eller ikke. Vi praktiserer en ganske nådeløs form for åpenhet rundt journalistikken og dette måtte vi gjøre klart for Ingrid.

I god tid før publiseringen startet ga vi Ingrid råd om å gjøre endringer og sette begrensninger for sine profiler i sosiale nettverk på nett. Dette ble også et ganske interessant prosjekt: Hvor anonym kan du faktisk være når du står frem med ansikt og fornavn på et TV-program med 600.000 seere? Vi anbefalte følgende tiltak for Ingrid: Begrense tilgangen på hvem som kunne gå inn på hennes Facebook-profil, samt bruke et mer anonymt profilbilde. Ingrid begrenset også tilgangen for andre på sine profiler på Instagram og Snapchat.

På eget initiativ valgte hun også å informere venner og bekjente om hva hun skulle være med på. Hensikten med dette var å unngå at hun skulle bli navngitt eller tagget av venner og bekjente i kommentarfelt på sosiale medier. I omtalen av Ingrid i reportasjene utelot vi også bevisst alt som handlet om hennes privatliv og bosted for å sørge for at hun var mindre sporbar.

Opp- og nedturer

Vi hadde tett kontakt med Ingrid og fulgte henne fortløpende opp i prosjektet. Vi informerte henne fortløpende om hvordan vi skulle fortelle historien på TV og nett, samtidig hadde hun behov for å luften sine følelser rundt det hun sto oppi.

Vi hadde også forsikret oss om at Ingrid hadde et stort støtteapparat rundt seg og tilgang på profesjonell hjelp og oppfølging. Hun fikk også tilsendt TV-innslagene i god tid før de skulle publiseres slik at hun kunne se dette sammen med sine nærmeste.

Da vi første gang spurte om hun ville avgi DNA-test informerte vi henne om alt vi visste om den avdøde mannen som hevdet at han var hennes far (*se kapittel 4.9*).

Vi var åpne om at dette kunne være et blindspor, men at en DNA-prøve ville gi oss et endelig svar. Det ble en vanskelig uke for Ingrid. Selv om hun forsto at det kunne være et blindspor, klamret hun seg likevel til håpet om at hun endelig hadde fått svar.

Vi visste ikke hvordan Ingrid ville takle et positivt eller negativt svar. Det visste hun nok ikke selv heller. Ingrid ble skuffet over det negative svaret, men likevel var hun bestemt på at vi skulle fortsette arbeidet.

Etter hver sending informerte vi Ingrid om antall tips som var kommet inn, uten å komme inn på konkret innhold. Dette var noe vi var enige om fra starten av prosjektet, siden Ingrid ikke ønsket å få for mange falske forhåpninger.

Offentlig eksponering

Vi overvåket kommentarfeltet på Åsted Norges Facebook-sider og vi ble overrasket over at det utelukkende var positive kommentarer og støtteerklæringer til Ingrid. Alle støtteerklæringer ble viktig for Ingrid i den situasjonen hun befant seg i, med opp- og nedturer. Siden oppstarten av Åsted Norge i 2016 er dette den saken som har engasjert mest på våre Facebook-sider.

Selv om Ingrid har fått en enorm eksponering i det offentlige, har hun fortsatt ikke opplevd å bli kontaktet verken gjennom sosiale medier, på telefon eller hjemme av ukjente personer. Hun står fortsatt ved at det var riktig å stå frem med historien, og hun forteller at hun aldri har angret på at hun gjorde det.

7. Erfaringer

*Vi har lært enda mer om hvor viktig det er å ta hensyn til og vise aktsomhet overfor kilder som er eller vil komme i en belastende situasjon. Vi brukte mye tid på å diskutere hvordan den antatte biologiske moren kunne reagere på våre funn. Det at kontakten gikk gjennom advokat Hammervik, som igjen hadde et lokalt hjelpeapparat i bakhånd, mener vi var avgjørende for utfallet.

*Da vi fikk innsyn i politidokumentene forsto vi at en del av etterforskningsmaterialet manglet. Vi fikk bekreftet at en del av saken var blitt destruert på grunn av plassmangel i arkivet. En konsekvens av denne praksisen er at viktig etterforskningsmateriale i uopklarte saker har blitt destruert på grunn av plassmangel og dårlige arkiveringsrutiner.

*Vi erfarte at vi måtte være kritiske til pressens arbeid i 1990. Etter at vi fikk tilgang til politidokumentene oppdaget vi flere faktafeil i pressens omtale av saken.

*Vi erfarte at noen av kildene i vår sak åpenbart husket feil om detaljer og hendelsesforløp. Dette kunne vi da kontrollere og korrigere siden vi hadde tilgang til politiets dokumenter fra den gang, som for eksempel politiets operasjonslogg, som er en tidslinje over hva som skjedde i de første timene av etterforskningen.

*En viktig erfaring fra slektsforskningen er at vi oppdaget hvor mange feilkilder som finnes. Vi fant blant annet flere feil i slektstrær som var publisert av privatpersoner. Derfor ble det viktig for oss å sjekke opplysninger opp mot historiske kilder og arkiver.

8. Presentasjon og publiseringsstrategi

Vi startet publiseringen av føljetongen før vi visste hvordan historien ville ende. Årsaken var at vi, som tidligere nevnt, trodde at seerne skulle komme med avgjørende tips i saken.

Vi hadde en selvpålagt buffer på tre uker mellom produksjon og publisering av hver episode. Dermed hadde vi muligheten til å korrigere fakta eller klippe om episodene etter hvert som vi fikk nye opplysninger i saken. Samtidig var det viktig for oss at Ingrid i god tid før fikk vite hva som ville komme i de ulike episodene.

Samtidig med publiseringen i Åsted Norge på TV 2 ble det også publisert artikler (long reads) på TV2.no hver uke.

9. Konsekvenser

*Vi klarte å gi Ingrid alle svar på hvem som la henne i en søppelcontainer på Bjølsen i Oslo 11. august 1990. Hun har også fått svar på hvorfor hun ble lagt der.

*Dette er første gang en uløst kriminalsak har blitt løst ved hjelp av DNA og slektsforskning i Norge.

*Den 22. november 2019 møttes Ingrid og hennes biologiske mor for første gang siden fødselen. Den nye tilværelsen for familiene som er involvert i denne saken, er fortsatt fersk. Ingen vet hvordan dette vil bli på sikt, men så langt har prosessen med gjenforeningen gått overraskende bra.

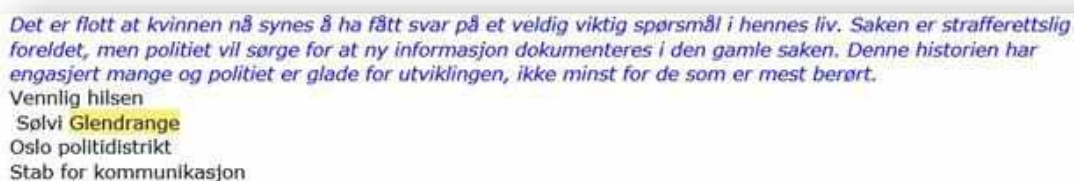
*Den biologiske moren har båret på hemmeligheten alene i 29 år. Hun er takknemlig for at Åsted Norge klarte å finne henne. Hun sier hun aldri ville ha meldt seg på egenhånd. Nå kan hun endelig bearbeide traumene og få profesjonell hjelp.

*August har alltid vært en vanskelig måned for Ingrid, siden hun ikke visste noe om hvordan hun ble født. Hvert år har hun blitt minnet på at hun ikke visste noe om sin bakgrunn. Ingrid er nå lettet og glad etter å ha fått kontakt med sin biologiske mor og hennes familie.

*For Ingrid var det også viktig å få møte igjen politifolkene som fraktet henne til sykehuset 11. august 1990. Det ga henne hjelp til å bearbeide traumat hun har hatt.

*Mange av politifolkene som var involvert i politiarbeidet i 1990 sier det var en lettelse å få svar og se Ingrid igjen etter alle disse årene.

*I vår sending 4. november 2019 beklaget politiets representant i Åsted Norge, Rune Utne Reitan, på vegne av norsk politi at de ikke klarte å løse saken gjennom sin etterforskning i 1990. Og Oslo politidistrikt kom med denne uttalelsen da vi hadde løst saken:

Det er flott at kvinnen nå synes å ha fått svar på et veldig viktig spørsmål i hennes liv. Saken er strafferettslig foreldet, men politiet vil sørge for at ny informasjon dokumenteres i den gamle saken. Denne historien har engasjert mange og politiet er glade for utviklingen, ikke minst for de som er mest berørt.
Vennlig hilsen
Sølvi Glendrange
Oslo politidistrikt
Stab for kommunikasjon

Figur 6: Faksimile av epost mottatt fra Oslo politidistrikt til Åsted Norge-redaksjonen 9. november 2019.

*Historien om «Babyen i containeren» vekket et enormt engasjement hos folk. Åsted Norge satte seerrekorder høsten 2019 med denne saken. I gjennomsnitt så 665.000 seere våre sendinger og den mest sette sendingen hadde 815.000 seere. Åsted Norge var blant de mest sette programmene på norsk TV i disse ukene. Nettartiklene hadde over 2,2 millioner sidevisninger og saken engasjerte mange av våre 200.000 følgere på Facebook.

10. Vedlegg

Innslag i Åsted Norge på TV 2:

Her kan man se hver av episodene med studiointro og diskusjon i studio i etterkant. (Se vedlagt passord i innleveringen)

Episode 1: <https://vimeo.com/382588336>

Episode 2: <https://vimeo.com/382588549>

Episode 3: <https://vimeo.com/382588719>

Episode 4: <https://vimeo.com/382588875>

Episode 5: <https://vimeo.com/382589059>

Episode 6: <https://vimeo.com/382589233>

Episode 7: <https://vimeo.com/382589440>

Episode 8: <https://vimeo.com/382589723>

Episode 9: <https://vimeo.com/382590110>

Spesialer på TV2.no:

Kapittel 1: <https://www.tv2.no/spesialer/asted-norge/josefine-babyen-i-containeren>

Kapittel 2: <https://www.tv2.no/spesialer/asted-norge/kapittel-2-josefine-babyen-i-containeren>

Kapittel 3: <https://www.tv2.no/spesialer/asted-norge/kapittel-3-josefine-babyen-i-containeren>

Kapittel 4: <https://www.tv2.no/spesialer/asted-norge/kapittel-4-josefine-babyen-i-containeren>

Kapittel 5: <https://www.tv2.no/spesialer/asted-norge/kapittel-5-josefine-babyen-i-containeren>

Kapittel 6: <https://www.tv2.no/spesialer/asted-norge/kapittel-6-josefine-babyen-i-containeren>

Kapittel 7: <https://www.tv2.no/spesialer/asted-norge/kapittel-7-josefine-babyen-i-containeren>

Kapittel 8: <https://www.tv2.no/spesialer/asted-norge/kapittel-8-babyen-i-containeren>

Kapittel 9: <https://www.tv2.no/spesialer/asted-norge/kapittel-9-josefine-babyen-i-containeren>